

Література:

1. Антипов, Е. Морфофункциональные особенности футболистов / Е. Антипов // Теория и практика футбола. 1999. - № 4. - С.9-12.
2. Бальсевич, В.К. Контуры новой стратегии подготовки спортсменов олимпийского класса / В. К. Бальсевич // Теория и практика физической культуры. 2001. - № 4. - С. 9-10.
3. Васильев Г.Ф. Системная функциональная подготовка - путь к личному рекорду спортсмена / Васильев Г.Ф., Савин Г.И. // Моделирование спортивной деятельности в искусственно созданной среде (стенды, тренажеры, имитаторы) : (материалы конф.). - М., 1999. - С. 265-268.
4. Золотарев, А. П. Подготовка спортивного резерва в футболе / А. П. Золотарев. - Краснодар, 1996. 76 с.
5. Матвеев, Л. П. Общая теория спорта: уч. кн. для завершающих уровней высш. физ. образования / Л. П. Матвеев. М., 1997. - 182 с.
6. Сучилин А. А. Система подготовки футбольного резерва / А. А. Сучилин. Волгоград, 1981. - 64 с.
7. Сучилин А. А. Теоретико-методологические основы подготовки резерва для профессионального футбола / А. А. Сучилин. - Волгоград, 1997. - 237 с.

Стан, проблеми і перспективи дитячо-юнацького спорту в Україні

Є. О. Мутьель, тренер-викладач ДЮСШ №1, м. Кіровоград

Загальновідомо, що спорту вищих досягнень не буває без дитячо-юнацького спорту. Тому цей напрям роботи у системі розвитку фізичної культури і спорту перебуває на особливому рахунку у всіх країнах, які хочуть мати високі спортивні показники та здорову націю. Адже все починається саме з цієї сходинки в ієрархії спорту в будь-якій країні. Не є виключенням і Україна.

Сучасний спорт вищих досягнень ставбть першочерговим завданням ефективний розвиток дитячо-юнацького спорту, формування діючої системи відбору перспективних дітей та підлітків до регулярних занять з обраного виду спорту, створення умов для реалізації ними придбаних рухових навичок і основ окремих видів спорту у подальшій спортивній діяльності. Система дитячо-юнацького спорту об'єднує спортивні школи усіх типів, які забезпечують відбір обдарованих осіб із системи дитячого спорту, поступову спеціалізацію юних спортсменів, що мають високий рівень підготовленості, для участі у міжнародних спортивних змаганнях дітей та школярів, а також для подальшого переходу в систему резервного спорту.

Станом на жовтень 2011 в Україні функціонує 1687 дитячо-юнацьких спортивних шкіл різних форм власності та підпорядкування), в яких відкрито 6215 відділень з 87 олімпійських та не олімпійських видів спорту. До навчально-тренувальної роботи в них залучено більше 720 тисяч дітей віком від 6 до 18 років або 9,5 % від учнівської молоді країни [5].

Пошук обдарованих дітей, формування в них здорового способу життя, організацію їх змістовного відпочинку та дозвілля, надання їм підтримки, розвиток здібностей та

придбаних навичок вихованців, створення необхідних умов для максимальної реалізації їхніх здібностей в обраному виді спорту покликана велика кількість тренерів-викладачів.

Навчально-тренувальний процес у ДЮСШ здійснюють 21600 тренерів, майже 40% яких мають тренерську кваліфікаційну категорію. До занять у спортивних школах також залучено 6,5 тис. дітей-інвалідів різних нозологій. 191 спортивна школа має статус спеціалізованої школи олімпійського резерву [5].

Спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю діють у 13 регіонах країни з них:

- 9 вищих училищ фізичної культури;
- 3 училища олімпійського резерву;
- 4 ліцеї-інтернати спортивного профілю;
- 2 школи-інтернати спортивного профілю;

У спеціалізованих закладах культивується 37 олімпійських видів спорту і займається 5,5 тисяч спортсменів. Кожен п'ятий вихованець цих закладів входить до складу національних збірних команд України з олімпійських видів спорту[4].

Відповідно до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів з метою масового залучення дітей та підлітків до регулярних занять фізичною культурою і спортом та підвищення їхньої рухової активності систематично проводяться спортивно-масові та фізкультурно-оздоровчі заходи по всій Україні («Старти надій», «Ігри Чемпіонів» та інші)[3].

В той же час дитячо-юнацький спорт зіштовхнувся з проблемою відбору до навчання у спортивних школах. Втрачено досвід селекційного відбору, обстеження і аналіз конституційних, ростових та фізичних даних дитини, проведення в позаурочний та позашкільний час різноманітних рухових ігор, під час яких спостерігалися інтелектуальна та психологічна адаптація під час ситуаційних змін, ступінь наявної координації у дитини та його витривалість, що в свою чергу суттєво полегшувало роботу добору перспективних, обдарованих дітей.

Сьогоднішня практика відбору і орієнтації тренування здібних спортсменів свідчить про низьку ефективність дитячо-юнацького спорту. В системі дитячо-юнацького спорту необхідно забезпечити оптимальне співвідношення кількості дітей, які займаються спортом на різних етапах багаторічного вдосконалення, передбачаючи відсів недостатньо перспективних з точки зору спеціальної підготовки.

Це можливо, враховуючи, по-перше, що практика засвоєння основних видів спорту, попереднє тестування рухових функцій і стану здоров'я дозволить спрямовувати найбільш здібних дітей у конкретному виді спорту для подальшого вдосконалення в системі дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ), спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву (СДЮШОР), а підготовка на початкових етапах – формувати і відбирати контингент спортсменів, перспективних для подальшого вдосконалення, для резервного спорту.

По-друге, діти, які не виявили явних здібностей до подальшого спортивного вдосконалення, мають бути орієнтовані для занять масовим спортом. Такий підхід дозволить підвищити ефективність системи відбору і розвивати систему масового дитячо-юнацького спорту.

Аналіз діяльності спортивних відділень ДЮСШ з видів спорту показав, що спостерігається тенденція зниження кількості учнів, а також спортивних відділень за останні роки з багатьох видів спорту.

Так, протягом 1996-2006 рр. було закрито ряд відділень ДЮСШ з бейсболу, велоспорту-трек, водного поло, спортивної гімнастики, кінного спорту, вітрильного

спорту, стрільби кульової і стрільби стендової. Аналогічна ситуація виникає і при розгляді діяльності СДЮШОР, де було закрито відділення в таких видах спорту, як бокс, боротьба греко-римська, велоспорт-трек, велоспорт-шосе, веслування на байдарках і каное, дзюдо, легка атлетика, вітрильний спорт, плавання, стрибки в воду тощо. В той же час збільшується кількість відділень з не олімпійських видів спорту, як то карате, у-шу, боротьба сумо, панкратіон, пауерліфтинг, кікбоксінг тощо. Ця тенденція, зокрема, свідчить і про недостатню інформаційно-пропагандистську діяльність держави у сфері фізичної культури і спорту[4].

Щодо матеріально-технічного забезпечення дитячо-юнацького спорту, то у більшій частині дитячо-юнацьких спортивних шкіл, на жаль, відсутня власна спортивна база. У попередні роки спостерігалась відсутність комплексного державного підходу до вирішення проблем дитячо-юнацького спорту, розвитку матеріально-технічної бази. Це призвело до катастрофічних наслідків: лише 40 % з 1680 спортивних шкіл мають власну спортивну базу, що унеможливило якісне проведення навчально-тренувального процесу. У середньому 18 тренерів виховують за рік одного майстра спорту. Наразі відсутній гнучкий механізм залучення позабюджетних коштів, що і в майбутньому створюватиме ситуацію хронічного недофінансування підготовки і виступів українських спортсменів на міжнародних змаганнях.

Лише кожна десята дитина віком 6-18 років займається у системі дитячо-юнацького спорту, що удвічі менше, ніж необхідно для успішного пошуку та виховання резерву національних збірних команд України. У сільській місцевості лише одна дитина із п'ятдесяти має можливість займатися у спортивній школі.

Недостатній рівень ресурсного забезпечення діяльності спортивних шкіл усіх типів. Їх фінансування складає не більше 50-60 % від потреби. Причому витрати на навчально-спортивну роботу у співвідношенні до наявних витрат на діяльність всіх ДЮСШ по країні складають лише 10,6%, при тому, що у 2003 році цей показник складав 15% [3,4].

Сьогодні утримання однієї осудженої молодої людини, що відбуває покарання у спеціальних виховних установах України, обходиться державі втричі дорожче, ніж одного учня дитячо-юнацької спортивної школи.

Спортивні школи утримуються лише за бюджетними призначеннями відповідних бюджетів або за рахунок Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням. Частка позабюджетних надходжень, приватних підприємств і установ, фізичних осіб складає не більше 3-5% [2].

З метою покращення ситуації в даному напрямку законодавчими та нормативно-правовими актами, ухваленими останнім часом, передбачена низка заходів на державному та місцевому рівнях щодо покращення матеріально-технічного стану ДЮСШ, а також фінансового забезпечення діяльності спортивних шкіл усіх типів. [1]

Висновки:

◆ Дитячо-юнацький спорт в Україні переживає не найкращі часи. Йде помітний спад результатів юних спортсменів, що в свою чергу призведе в майбутньому до зниження конкуренції в міжнародних змаганнях на професійному і олімпійському рівнях, а також до спортивного іміджу країни;

◆ Однією з проблем, є недостатня пропаганда здорового способу життя та олімпійського руху в країні. Це зумовлено тим, що відповідальні особи ведуть досить пасивну роботу в цьому напрямку. Все виконується на досить низькому рівні, найчастіше просто для вигляду;

- ◆ Низький рівень матеріально-технічної бази;
- ◆ Недостатнє фінансування;
- ◆ Скорочення та закриття секцій;

Все це не дає дитячо-юнацькому спорту в Україні розвиватись у необхідному напрямку, а як вже було сказано саме дитячо-юнацький спорт є фундаментом для професійного та масового спорту, і як наслідок загального здоров'я нації. Тому на нашу думку, для дитячо-юнацького спорту, необхідний суттєвий поштовх. Цей поштовх має проявитись у вигляді фінансових вливань. Слід залучити не байдужих людей, які могли б допомогти у цьому питанні (спонсори, меценати, різноманітні фонди і звичайно сама держава).

Країна має забезпечити на державному рівні спортсменів, тренерів та інших фахівців, як олімпійського, так і неолімпійського спорту, спорту інвалідів спортінвентарем, спортивним одягом та взуттям, аксесуарами, необхідним обладнанням.

Слід забрати дітей з вулиць до спортивних залів, адже спорт це велика сила, яка може змінити цей світ і людей у ньому в кращий бік.

Реалізація цих кроків дозволить українському спорту динамічніше, успішніше розвиватись, забезпечить спортсменам можливість максимально себе реалізувати у спорті та після завершення спортивної кар'єри. Раніше спортивні відомства України фактично займались обслуговуванням змагань. А повинні допомагати спортсменам і фахівцям галузі. Повинна існувати державна політика у сфері фізичної культури і спорту, а спортивна галузь має бути однією з провідних.

Література:

1. Законодавча база фізичної культури та спорту в Україні [Ел. ресурс]–Режим доступу: // http://www.noc-ukr.org/ua/officialdocuments/nok_law.html
2. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [Ел. ресурс]–Режим доступу: // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3808-12>
3. Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту (затверджена Указом Президента України від 28.09. 2004 року №1148/2004). – К., 2004. – 16 с.
4. Нормативна база Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту [Ел. ресурс]–Режим доступу: // <http://www.kmu.gov.ua/sport/control/uk/doccatalog/list?currDir=91030>
5. Офіційний сайт міністерства сім'ї, молоді та спорту. [Ел. ресурс]–Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/7877>

Влияние социально-психологических факторов на выполнение функциональных обязанностей летчика

В.С. Науменко, преподаватель кафедры физической и психофизиологической подготовки Кировоградской летной академии Национального авиационного университета

Совместимость и работанность – сложные интегративные феномены взаимодействия летчиков, нередко плохо поддающиеся дифференциации. В условиях отрегулированной, достаточно формализованной деятельности, когда отношения ограничиваются в основном трудом, следует в первую очередь говорить о значении